

Рік II-гий
1921
31. марта
№: 6
Ціна
2 корони.

Орган Українського Стрілецтва
на чужині.
Виходить двічі на місяць.

Видає Ярослав Кватура при Укр. Бригаді
в Нім. Яблоннім.
Чехія. Нім. Яблонне, Барак Д. 2.

РИЖСЬКИЙ МИР

Після п'ятимісячних торгів заключили поляки дня 18.ц.м.в Ризі з правительством Радянської /Советської/ Росції й України мировий договір. Дивним дивом підписання цього миру наступило менч-більш в трилітню річницю замирення в Берестю, першого міждержавного акту, який підписала Україна як самостійна держава. Рижський мир цевля з ряду третій на Сході - після берестейського й букарестенського. Всі три являються спробами вирішення пекущих справ Сходу й заведення остаточного спокою в Європі.

Коли на основі берестейського договору припали Україні певні частини нинішньої Польщі, заселені виключно Українцями, то поляки підняли страшний рев і крик в пресі, мітінгах і вічах, наріканнями на четвертий розбір Польщі. Подеські легіони, що тоді під команду теперішнього начальни-

ка польської держави Пілсудського /тепер великого приятеля Франції/ боролися по стороні осередних держав проти Антанти, покинули свої становиска під Мамайцями і Чернівцями та подалися на Могилів шукати легіонів ген. Довбур-Мусніцького, (які боролися по стороні Антанти), щоби таким чином запротестувати проти згоди Австрії на четвертий розбір Польщі. Так обурувалася Польща на те, що невелика горстка поляків і то потоплена в морі укр. населення мала перейти під владу України. Через три роки пізніше ця сама Польща заключає рижський мир, що поверх 6 мільонів чисто укр. населення wraz з територією, що простором своїм рівняється майже польській землі, передає полякам на власність. І не чути ні в польській пресі ні серед польської суспільности ні словечка протесту проти цього - одно-

го з найбільших міжнародних злочинів. Поляки святкують заключення миру й тішать ся, що Польща досягнула знову границі, які мада перед другим розбором.

Для нас як найбільш покривджених тим договором важним являється питання, чи й оскільки він буде тріжкий, чи й оскільки він вийде на добро Польщі а нам на шкоду.

Всякий мир кінчить війну і звичайно буває основою добрих зносин між тими народами, що воювали проти себе. Рижський мир кладе край польсько-російській війні й має дати початок польсько-російсько-українській й дружбі. Побиті поляками совітські володарі хотіли удержати себе й свій лад і через те мусіли стреміти до замирення з Польщею, щоб мати вільну руку в душення своїх домашніх зворушень і повстань, які загрожують існуванню Радянської диктатури. І ось ці володарі не питаючись зовсім населення, якого ніби то були заступниками, відступили полякам стільки непольського простору, скільки лиш поляки бажали.

З большевиками мають поляки поующо мир, але не мають і не будуть його мати з боку тих народів, що їх живе тіло порізади через свої імпералістичні забаганки. Над Польщею повио меч їхньої пімоти, бо ж не можуть вони перенести цієї кривавої операції, яку перевели на них поляки в спілці з большевиками. Тут і лежить поважна причина, задля якої рижський мир

не можна назвати тріжким. Коли не сталих, що його заключали, то не стане й його самого, бо за ним не стоїть ні один з інтересованих тут народів і не відповідає волі ні одного з них. Тому - згор можна сказати, - рижський мир не протриває довго, світ і історія перейдуть на ним до денного порядку так, як перейшли над подібними договорами, що не впливали з волі інтересованих народів. Рижський договір це тільки переходовий факт за яким що йно прийде щось нове й ренне.

Все ж таки він е і нам треба рахуватися з ним. Поляки вжили всеї своєї сили щоби довести большевиків до його підписання. Польські державні мужі бачили те ясно, що наколи б війна, яку польський рід під примусом мусів вести проти Совітської Росії повні два роки, покінчиться без територіяльних здобутків для Польщі, то кінцевий день війни бувби й кінцем для них т. е. тої шайки, що Польщек править. Для здволення гордості польської армії, для заспокоення шовінізму польської суспільности треба було докончати кинути її під ноги якийсь шматок записаного паперу, що зветься рижським мирним договором. Що буде далі, що принесе хочби найблище завтра, тим вони не журся; - добре, що мир підписали і загарбали великі простори української, білоруської і т. д. землі.

І має Польща ті безкраї простори, а

в має можності тих просторів загосподарувати, бо війна ослабила її й винищила її ґрунту. Адміністрація тих просторів вимагає великої скількості здібних і соціалістичних урядовців, яких в Польщі нема. Певна річ, на загарбаних землях почнеться гавна польська господарка, яка викликати тиме чим раз більшу ненависть до Польщі й спричинить такий стан, який був колись за гайдамаччини. Через те ослабне внутрішня сила держави, яка й так не в силі завести який небудь лад і владу хочби тільки в своїх етнографічних границях.

Відомо, що сотки тисяч та мільйони чужої крові, для влади ворожо настроєного населення ще ні одній державі не вийшли на користь. Не можна не згадати тут іще однієї важної обставини. Антанта, за яку билася Росія, тільки не радо дивиться на обрізування і ділення її земель.

Англія заявила зовсім виразно, що рижський договір не може визнати. Останнього слова в цій справі Антанта досі ще не сказала, але вона його скаже а вислід для Польщі не буде користний. Це більш ніж певне.

Остаточний висновок такий: на основі рижського договору Польща отримала великі простори з чужим населенням. Те принесе їй більше труднощів і клопотів ніж користі. Загарбані землі її не зміцнять а навпаки - обезсилять. Польщу все її власна ненавистність /імперіялізм/. Д.

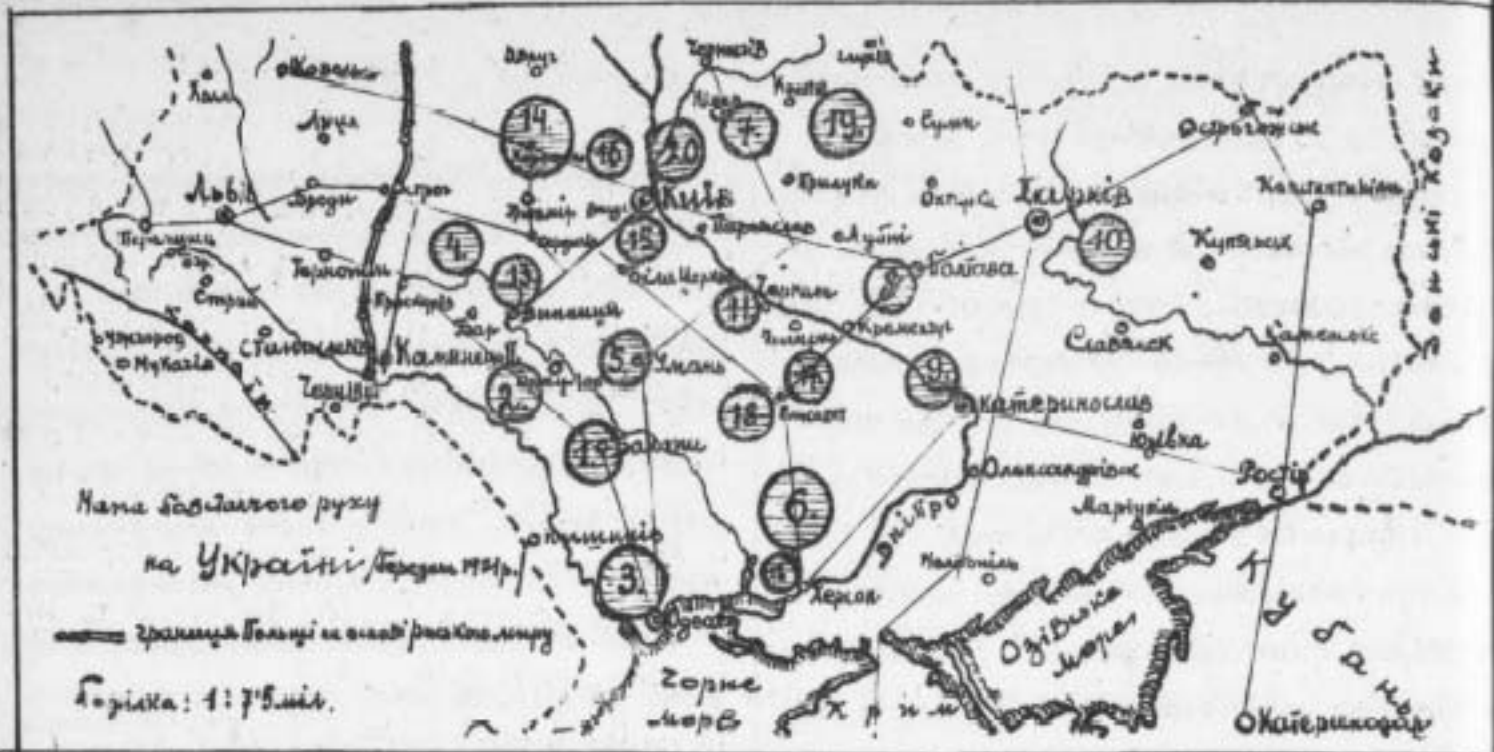
ЩО ДІЄТЬСЯ НА НАШІЙ ЗЕМЛІ?

ГАЛИЧИНА. На селях розкватувались польські війська а наші селяне мусять кормити ляцьких зяйдів своїм хлібом. Народ стогне під тягарем реквізицій і самовільних драчок, які накладають на нього польські пани. За ті муки й змушання хотять вони зробити нам велику ласку й дарувати „русский університет в Станіславові“, щоби бачив світ, які вони добрі для нас.

Польський сойм у Варшаві ухвалив конституцію для Польщі, яка пригадає дуже стару польсько-шляхецьку конституцію, вигідну й користну в першій мірі для польських панів.

Розбишактво в Польщі процвітає далі. Що день нотає преса нові випадки мордів і грабунків. Польська жандармерія, яка весь час нюхає за укр. бунтівниками, не має часу шукати польських злодіїв і розбишак. Нема то як в Польщі!

РЯДЯНСЬКА УКРАЇНА. Хоча большевикам удалось при допомозі своїх наємних військ задушити повстання голодних робітничих мас в Москві та в Петрограді і приступом взяти Кронштадт, кріпость збунтованих матросів-моряків, то все ж таки недоволення з їх жорстокого режиму залишилось. Український селянський народ, який вже третій рік проливає свою кров у боротьбі зі спадкоємцями царської нагайки, зброї не складає а бореться

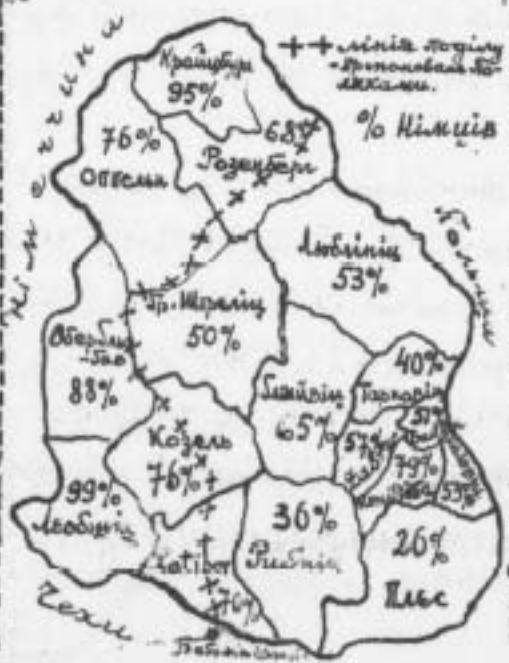

деякі. Вище подана малка /за бер. Укр. Словом" / ставить нам перед очі теперішній стан повстанчого руху на Україні. Начернені колісця означають поодинокі повстанчі групи, якими керують: 1. Заболотний, 2. Омелянів, 3. Струк, 4. Тютюнник, 5. Коханек, 6. Махно, 7. Ромашко, 8. Живодерів, 9. Іщенко, 10. Харківські, 11. Сіромаха, 12. Гладнюк, 13. Шепель, 14. Мордочевич, 15. Невідомий, 16. Соколовський, 17. Качура, 18. Маруся Соколівська, 19. Сооновський, 20. Кочкаренко.

Жорстокі большевицькі міри - як палення цілих сіл, розстріли і т.д. не в силі здушити повстань укр. селянства. Навпаки, поодинокі повстанчі групи гуртуються в більші цілості, щоби створити однаційну боеву організацію. З поміж груп видивається група Марусі Соколівської під теперішній час на перший план. Загальний стан на Україні такий, що влада большевиків простягається лише на міста та їх околиці, а

де-далі зачинається влад укр. повстанців. ГОЛОСУВАННЯ НА ГОР. ШЛЕСЬКУ.

Дня 20 ц.м. відбувся на гор. Шлеську плебісцит т.е. загальне голосування, куди хто бажає належати - до Німеччини чи до Польщі. У висліді 713700 голосів з'явилось за Німеччиною /61% населення а 460700 /39% / за Польщею. Поміщена в низу малка подає процентове відношення нім. і польських голосів, які віддані

були в поодиноких повітах. Та тим же шляхом не вирішено. Хоча поляки отримали менше голосів, однак вони тішаться нарівні з німцями, бо кажуць, що Шлеськ був їх. Рішатиме тант. Шлеський край багатий вуглям /річний добуток: 40 мільтон/. Ось що готують поляки захопити, щоби було що заставляти, - бо в Польщі біда.

ЛЯЦЬКІ ТОРТУРИ

В лічниці табору знаходиться від марта ц.р. стр. дес. Н.Д-к, який перебув 20 місяців в польській тюрмі, де його через весь той час під закидом ведення розвідної служби в укр.армії з безприкладною жорстокостю катовано. В скороченню переказуємо зміст його протоколярних зізнань.

Після відступу гал.армії в маю 1919 на донос укр.стр.М.Возняка з Ляцка пов. Добромиль арештували мене поляки в Голобутові під Стриєм. Здерли з мене одяг, забрали 3000 к. і чоботи. Збивши мене тяжко нагаями завезли вони мене до Стрия звідти скованого як шпіона до Хирова. Після переслухання декількох цив.поляків, які нібито бачили мене під час війни в ролі розвідчика, стали знову бити мене нагаями. А коли я безпритомний повалився на землю, то конвої копали мене чоботами. Далі поклали мене окрівавленого на лавку і присіли груди, живіт і ноги. То-

ді взяв один із них мою ліву руку і прикладаючи її до заготовленої дошки почав колоти її багнетом видовбуючи 4 глибокі рани. Пручаючись з болю я зміг видобутись із рук опришків і впав на землю. Тоді бито мене ланцюгом по голові й зломано мені один палець на правій руці, якою я заслонювався. З Хирова завезли мене до гарн.арешту в Перемишлі й посадили в окрему келію, де я просидів 6 тижнів. Мої рани ледви обмили з крові та позавязували шматками моєї подертої сорочки. Майор Кшивінський, який раз явивсь в келії, сказав до мене, що лічниця не потрібна - що я й так буду розстріляний. Що йна на домагання лікарів др.Ляндава й др.Ріхтера відставлено мене до лічниці, але через місяць повернено назад до арешту. Далі возили мене з тюрми до тюрми. Два й пів місяця я просидів у Львові в бригатках у відокремленій темниці, три тижні знову в Перемишлі. Врешті завезли мене до Кракова, де я тяжко захорів на запалення нирок і мене поміщено в лічниці. Звідси я втік в лютім 1921 до Чехії

Де кілька слів про чесне та чисте життя" - під таким заголовком появилася з друку книжечка чеської лікарки УМКА др. О. Штясної, написана для чеського війська, ця книжечка - про позову мораль і чистоту - перекладену на укр. мову видав чеський відділ УМКА в Празі для укр. козацтва в Ютис. примірниках. Набути її можна безплатно в у-правителя укр. УМСА в Ніч. Яблоннім, п. Семічова. - - Через те, що шан. авторка брошурки подала в заголовку під словами „перекладено і т. д. мое ім'я й назвисько, то я вважаю за потрібне дати зі свого боку ви-яснення. Іменно: я написав тільки вступ-не слово до укр. стрільців а переклад зладив хор. Чайківський як знавець чеської мови. Дальша моя праця в цьому ділі обмежилася до найконечнішого виглаження стилю в перекладі. На жаль, в друкованім тексті залишилось багато друкарських помилок. Шан. авторка не надіслала другої коректи а означені в першій коректі похибки звійшли несправлені майже всі до тексту.

Яким Ярема

О П О В І С Т К А.

Граничні органи чеської скарбової сторожі сконфіскували нижше наведеним особам при переході границі грошеву власність „Фінанчне Рхедітельстві" Кошиці зверне її тим, що безпроводочно зголосяться. Пошко-довані можуть написати прямо до „Фінанч-ного Рхедітельстві" Кошиці, Главна ул., а бо прислати підписаному відповідно вис-ставлені повновласти до відібрання гро-ший. Зголоситися мають:

п. Стефан Старук з Березниці, пов. Міско - Асіасі Гутвіц з Березова - Настася Сам-сон Валігороду - І. Стербіцький з Луб-кова - Шикола Драб з Дверника - Юлій Те-сечко зі Стражі - Йосиф Банда з Тісної - Петро Кузьма з Гриць Маринчак з Грабіва-ця - Федір Гадуляк з Ябл. Яки - Василь Завалюк з Сезниці - Петро і Анна Секалві з Хожова коло Ярослав - Петро Санчак, Михайло Гусла і Іван Ковалик з Вусток - Василь Банковський з Яворші.

Методій Посацкиї, Кошиці
Гаврани ул. ч. І

Що йно мир в Ризі підписано - ще не ратифіковано а вже суне Польща сар-ранчею на загарбані українські та лоруські землі, які большевики-спасителі робучого бідного люду - не питаючись зовсім його волі легкою рукою відписали (сидючи за панським столиком в Ризі польським шкуродерам-шляхтичам. Над укр. і білор. населенням тих земель повисла страшна небезпека. Розпорядком з дня 15. марта ц. р. приступило польське прав-ительство до провадження в життя зак-ну, ухваленого польським соймом 17-го грудня 1920 р. І діється щось неймові-рне. Польське правительство безсоромно зважується приступити до виконання цієї найганебніщої в світі парламентарної ухвали. Ухвалено було: всі земельні ма-етки в анектованих частях берестейщини, холмщини і волинщини - а іменно: дер-жавні, удільні і кабінетні маетки, вся власність крестянського банку, всі май-рати, маетки б. царської фамілії, церков-й монастирські ґрунти і всі ті, що їх власники досі не повернулися і т. д. і т. д. переходять в т. зв. земельний фонд поль-ської республіки, яка має розділити їх між ж о в н і р і в польськой армії розуміється тих, що найбільше заслужили т. е. вирізали найбільше укр. люду і най-більше укр. сіл спалили. - що отримали за те ордер хоробрости. Із цих „хоро-рих" організує тепер Польща відділи п-селенців, які покищо будуть гуртом на-приділені ім ґрунтах господарювати. Ос-точна парцеляція намічена на літо ц. р. На очах всього культурного світу доко-нється страшна грабіж - не десь там в А-риці а в осередку Європи. І світ мовчить

Прямим поспішним потягом, що виїждало о 12⁰⁰ в полудне з Вільзонного двірця в разі приїхав я 2. лютого ц. р. о год. 8 1/2 ра- го до Кошиць. Це найбільше місто на Словац- чині є рівночасно передньою сторожею Під- карпатської України. Окрім трьох укр. роб. ротень, тут розміщених, начислює кошицька укр. колонія іще до двох десятків Українців, що займають різні урядові становища. При міснім краєвим суді в сенаті засідає ви- значний укр. діяч др. В. Пежанський, що стоїть на чолі відділу для Підкарп. України та ле під собою цілий урядничий персонал. В більшій кількості є це Галичани, бо Під- карп. Україна дуже вбога на свою власну інтелігенцію. Та кривди з цього нема для ніякої. Галичани пильно виконують свої обовязки як урядники й громадяни для всієї частини укр. народу, що всіми забута пе- носила тяжке мадярське ярмо й лишилась дуже малою горсткою освічених людей, яких можна порахувати на пальцях. З друго- го боку мають Галичани чималий досвід обсягу громадянської народньої праці. Після кілька годинного побуту в Коши- цях я виїхав до Густа. Це місто звісне зі своїх народніх зборів, які після переворо- ту висловились за прилученням Підкарпат- та до України та вислали були навіть окре- му делегацію до Станіславава з відповід- ною заявою. Делегації проводив др. Брацай- н, який користується серед населення ве-

ликим довірям і популярністю. Місто Густ є в дійсности великим се- лом, яке може нагадувати нам Яворів або Підгайці і т.и. Лежить недалеко ріки Ти- си при залізничій лінії на Мармарош-Си- гот, куди йде залізниця до Ясіня. Сигот був осідком для всіх урядів краєвої у- правы, та як Сигот припав Румунам а про- ча часть цього великого гірського округ- га припала чеській республіці, то Густ став її осередком. Положений в широкій долині, що одним крилом втискається між вер- хи Карпат а другим стелиться здовж ріки Тиси. Від сходу припирає аж до самого міста гора зі звалищами старинного замку. Окружним начальником, який виконує владу старости над 30-ма громадами, є Чех - дуже тактовний чоловік. Його заступником є У- країнець п. М. Бойко, який користується ве- ликим довірям і пошаною у населенні. В окружнім суді на трьох суддів є двох У- країнців /ради. І. Комаринський і Й. Рубі- нович/. І серед інших урядників є Україн- ці. Добре обсажені є передовсім школи. В горожанській школі директором є Україн- нець п. Л. Балицький а учителями є і Галичани і місцеві Українці. Держ. нар. шко- ла обсажена місцевими укр. силами і дирек- тор її Українець - п. Гулянич. Осі школи ведені взірцево, бачкус тільки підручни- ків. Їх заступається ікоти ректоріями- ними текстами. Скількість шкільн. і дитво-

ри є переважно українська бо Густ числить 70% укр. населення. Годить ся піднести за-слуги директора горож. школи, який за час свого побуту тут від мая 1920 зорганізував не лиш школу але й приготував поле до оснвання чит. „Просвіти“ і торговельної спілки, оснвав канцелярію „Правної поради“ для інвалідів і кружок інвалідів „Надія“. Головою чит. „Просвіти“ є суд. радн. Комаринський. Заходом згаданих осіб, учителів та під прозодом др. Пежанського в читальні приготовлено ґрунт до оснвання торговельної спілки „Народна Торговля“. Оснвчі збори відбулись 23. січня і після полагождення формальностей розпочалась діяльність спілки /16. II. ц. р. / Першого й другого дня сума торгу була маленька, та третього дня дала 1200 к. а пятого дня понад 3000 к. Членів має 130. Люде, які досі нікому не довіряли, бо їх за малярського уряду гноблено, ошукувано й визискувано, зачинають тепер відживати й горнутися до своїх інституцій. Радо приступиють в члени спілки й дають навіть по 10 паїв по 50 к., щоби тільки підтримати свій „бозт“ /склеп-торговля/. Це довіря треба до певної міри завдячити заступникови окруж. начальника п. Бойкови, якого населення любить і слухає.

В держ. урядах переважають скрізь урядники Чехи, лиш з школах вони є в менчости. Місцевому укр. населенню сприяють у всім та йдуть в кожній справі на руку.

Дня 8. лютого відбулася в Густі шкільна

нарада

під проводом шкіля

референта з Ужгороду др. Бескида, в присутности дир. укр. гім. в Берексазі Аліськевича та біля 30 представників усіх верств і урядів в Густі, Були й представники укр. товариств і нац. меншостей як Жидів і Малярів. Предметом наради була справа оснвання укр. гімназії в Густі. Всі промовці так члени комісії як і представники громадянства висловились за оснванням гімназії в Густі, щоби дати можливість і найбіднішим міщанам та дооколишнім селянам посилати дітей своїх до середньої школи щоби місцеве населення мало колись своїх добрих урядників. Якби не брати з України - говорили промовці - то не булоб навіть з ким порозумітися в урядах рідною мовою. Др. Бескид запевнив збори, що уряд домагаєть усіх старань, щоби з новим шкільним роком округ і місто Густ мали свою гімназію. Незвирішене лишилось тільки питання теперішньої Берексаської гімназії, чи перенести її до Густу /гадка дир. Аліськевича/, чи залишити, а в Густі створити окрему. Підносились заміти, що в останнім випадку Берексаська втратить учеників, які здебільшого походять з округу Густ.

Дня 13. лютого відіграв аматорський кружок чит. „Просвіти“ під проводом п. Хомина Котляревського „Наталку Полятку“ при участі військової музики 45 п. п. Окрім двох Галичан виконавцями роль були самі місцеві сили. Вистава відіграна дуже гарно зробила незвичайне вражіння

слухачів, що у-перше в своїм життю мали нагоду почути на сцені своє рідне слово. Після вистави відбулась товариська забава танцями й власним буфетом. Між учасників було багато чеських старшин, урядників й жовнірів, які захоплювались так укр. виставою як і забавою. Робляться приготування до дальших вистав. Сходини в читальні відбуваються що неділі й свята.

Тепер основується філія „Просвіти“, якої завданням буде поширювати організацію читальниць і торговельних спілок, улашувати популярні виклади й курси неграмотних. справою популярних викладів клопочеться також шкільний відділ крайової управи в Ужгороді. Він розіслав скрізь до своїх делегатів /в Густі дир. Балицького/ обіжники в цілі улаштування викладів на теми: Молодість, Родина, Держава, Запрошено й Чехів як прелесгентів.

Тов. „Сільський Господар“, засноване п. Творидлом перемінюється тепер на „Землякський союз госп. кружків“. Голову іменуватиме з двох кандидатів президент республіки. Таким чином Союз перейде в тісніші звязи з державою, яка тим самим зобов'язується його діяльність матеріально підпомагати. З початком лютого відчинено в однім дворі в селі в сарах господарську школу, якої директором назначений п. Творидло, що минулого року уладив господарський курс для учителів в Мункачеві.

На цілім просторі Підкарпатської України починається живий сокільський рух. В

Густі існує вже тов. „Сокіл“, до якого належать Українці і Чехи. Вечерами сходять ся тут на вправи. Задумане є поширення цієї руханкової організації на села, де молодь дуже радо її приймає.

Дуже гарно розвивається і кооператива „Кооперативний Союз“ в Ужгороді, до якого належать поруч Чехів і Українці, має великий склад і велику торгівлю в місці свою філію з торгівлю в Мункачеві та торгівлю в Густі. Подібні спілки повстали в Берексасі, Вел. Севлюши і Виряці коло Кіралігаз.

Дуже поширеною є організація воєнних інвалідів, вдів і сиріт тов-во „Надія“ в Ужгороді під проводом др. Ю. Брицака з членними філіями й кружками. Тов-во веде канцелярію „Правної поради“ під проводом др. Ю. Танчаковського. Такі канцелярії освоюються скрізь по містах. Ужгородське тов. „Просвіта“, яке існує вже майже рік, освоює по цілім краю свої філії й читальні. З приїздом одної частини укр. реп. капелі, яка дала і все ще дає серії концертів, виринула гадка осювання при „Просвіті“ укр. театру. Перші заходи удалися і в останнім часі перебрав театр „Просвіти“ будинок бувшого мадярського театру під свій заряд. Театр має отримати держ. підмогу. В склад театр. дружини ввійшли і місцеві Українці.

Політичне життя розвивається лише завдяки рухливості деяких одиниць без ініціативи з боку селян або незначної кільк-

кості робітників. Найбільше прихильників здобувають партії з земельними програмами. Сюди належить в першій мірі „Руська Селянська Партія“ в др. Броцкійном на чолі. Поширена є також і чеська „Селянська Республіканська Партія“ прицеплена на укр. ґрунт її дуже рухливими провідниками, переважно Чехами. На чолі соц. дем. партії, сильної головно по містах, стоїть Яцко Остапчук. Її органом є „Народ“ - найліпше редагований зі всіх місцевих часописів. Е ще й багато інших партій /понад 10/ з ріжними народними /руськими/ або й протинародними промованнями. Міжпартійна боротьба ведеться лише в пресі /часописах/. Зрештою її настрої в публичнім житті мало проявляються. Дуже звязана йде боротьба між православем а греко-католицизмом. Нове ширення православія почалось на підкладі ненависті до мадарства, але влистити таїться в ньому ціль русифікації, яка немає виглядів, щоби могла прийнятись і тому хитрі москвофіли надали своєму рухові протимадарську марку. Уряд і чеська суспільність його не підтримує. Ця релігійна ворожнеча виявилась особливо яскраво під час переписі дня 16. лютого ц. р. За невірне вписання релігійної приналежності гатов був не один русняк бити. Уряд уважає православіє за незаконне, бо ніхто свого переходу в уряді не зголошує, одначе з другого боку лишає повну свободу в виборі релігії. Укр. інтелігенція стоїть осторонь всякої релігійної партійної боротьби

а всю увагу свою звертає на просвіту і економічну працю. За те населення і довіряє і густо-часто виявляє таку думку, що найкраще було б, якби всі укр. селяні творили одну цілість.

xxxxxxxxxxxxxxxx
00xxxx00

/від Ред.: Вірші, які поміщувати будемо під буквами М.М., виїци з під пера сина-стрільця укр. рол. сотні в Ужгороді

М.М. НЕ ТРАТЬТЕ НАДІІ!

Дорогі братя, не тратьмо надії,
Хоч ідуть в неволі літа молодії.

Хоч тяжко в неволі на чужині жити,
То мусим терпіти і все то зносити.

Ті часи минуться, хвиля лучша стане,
Ще наша Україна на світі настане.

Іще ми всі сміло вернемся до дому,
І під ноги взяти не дамося нікому.

Хоч вороги наші чекають на нас,
Щоб кождий оставив рідне місце своє.

Хоч би ще раз тільки прийшлося нам
То ворогам в руки не дамося взяти.

Ми народ великий і долю ми мисли,
Васелбі хвилі ще ся дочекаєм.

Ще раз у край рідний станемо ногою,
Ворог тікати буде долів головою.

Ще нам засіяє зиронька із неба,
Лиш до діла, братя, братися нам треба.

Лиш нам в тугу серця адаватись не треба,
Ляхам відплатитись по заслугі треба.

Ще прийде час, братя, що ми ся узброїм,
Тоді ми ляхови добре штани скроїм.

Щоб пізнав Пілсудський, що ми також ляхи,
Що він панувати над нами не буде.

Як він в краю нашім добре попечеса,
Тоді і „Ойчизни“ своєї відречеса.

Тоді ворогам ви порозповідать:
„Не пхайте там руки, бо вам відрубають“

Ужгород, дня 28. XII. 1920

xxxxxxxxxxxxxxxx
xx000000
x

Майло Володимир

ГАЛИЧАНКИ НА ВЕЛИКІЙ УКРАЇНІ.

Мої замітки матимуть до певної міри характер провокаційний. Про Галичан на В. Україні зібрано небагато споминів, та про галичанки то вже й зовсім нічого. Ці про неї цілком не дбають. Я хочу дати короткий начерк про них, щоби викликати нові го- си.

Найбільший процент цивільного населен- а з ним і жіноцтва, виїхав зі західних вітів Галичини. Коли після офензиви по- ків весною 1919 почався загальний від- рот, то під Хировом справа не видавалась к страшною. В Самборі н.пр. панувала дум- , що хоча й треба буде виїхати на два- ри дні, то потім знова все буде гаразд. рез те й кинулося все втікати, зарядже- евакуацію. Коли додати до цього страш- славу, яка попереджала польські війсь- , зрозумілі будуть нам настрої. Втікав, о лиш міг. Канцелярійні сили, студентки, ительки, доньки видніщих громадян, втіка- й ті, що мали за собою такі злочини - ходили на проходи з укр. старшинами. ікали врешті й тому, бо всі втікали. І ль і прикро було дивітись потім на ті нки й дівчата, як кунали по двірцях. Тай садно було глядіти на ці розкапризені, зчаровані міни, посоловілі очі, що своїм грядом причинялись до ще більшого за- льного пригноблення. Новітний правдивий внір відступає з гумором. Все певний, повернеться і до нікого й до нічого

не прив'язується. Для нього війна немов життя. Не так для жінок. Одна заплакана, друга посоловіла, третя насуплена чіпля- лася свого чоловіка-опікуна, гальмувала свободу його рухів та робила його нездат- ним як жовніра. Богато - багато було по- тім клопоту з жінками. Їх поприділювано до канцелярій, лічниць і т.д. Подекуди хва- лили їх за працю, та на мою гадку їх при- сутність мала відємний вплив на гал. ар- мію. Так н.пр., коли настала велика біда з обувом та одягами, стрілець із завистю споглядав на кожухи, свитери і чобітки то- варишок не долі. Правда, багато з них мало це все з хати, та примерзаючий стрілець винив тут свою команду.

Галичанки терпіли, дійсно дуже терпіли. Поневірялись по вагонах, полях, та з цього терпіння не було ніякої для загалу корис- ти. Вони зі свого боку не внесли нічого додатнього в загальні зусилля гал. армії. Не проявили між собою ніякого організа- ційного хисту а заховували свої старі ві- домі прикмети. Свого часу була епідемія тифу і женьячки. В Варі, Винниці, Жмеринці мерло денно до 80 людей, а що неділі від- бувалось по кілька вінчань. В писанім тиж- невику Г. А. в Варі / „Розвага“ - орган неза- лежних веселих мікробів/ появилось ось таке оголошення: Бльондинка з прикмета- ми шукає знакомости почавши від сотника в цілах подружжя. Може бути й хорунжий -

але з інтендантури".

Цілком інакше трималося укр. жіноцтво н. пр. у Львові. Там воно дійсно ззнаражен-ням життя піклувалося полоненими, годувало їх, переховувало й помагало втікати. На це є певні докази.

Найкращим полем для жіночої праці на В. Україні могли бути лічниці. Та притім безладдю, яке панувало в нашій санітарній системі, жінки не дали того, що могли були. Вони там деморалізувалися - не уживаю цього слова в значінню загально прийнят. Через брак сильної контролі й приміру з гори посеред загальної біди важнішим заняттям було випродування ріжних річей з лічниць ніж опіка над хорими. Та були й такі одиниці - навіть у великій скількості, що серед надлюдської праці й самопосвяти тихо мерли й ніхто про них не знав і ма-буть знати не буде. Але були також одиниці, через котрих умирали люде сотками а про тих також мабуть ніхто знати не буде.

Незабуду того обурення і жалю, який викликав у деяких розпоряд. ЧУГА, щоби всі канцелярійні сили перейшли до лічниць, що жінкам не вільно тягтись за частинами. Та перемогла воля жінок. Миме стропого наказу лишилось по дваньому.

З Галичини привів був сот. Сіак один жіночий курінь, що був деякий час на позиції. Його розбитки я бачив потім в Жмеринці і Винниці. Курінь розв'язали, як і чому - не знаю, то й писати не можу. А варто, щоб котра з учасниць згадувала.

Галичанки - можна твердити - на В. Україні не відіграли ніякої ролі окрім негативної. Загал був без провідниці, не був зорганізований, не було ініціативи. Поза тим, що п. Калина А. пробувала в Жмеринці заснувати Укр. Жін. Союз, поза концертом І. XII. 1919 в Барі і Винниці не знаю нічого більше про позитивну працю жінок. Були спроби завести дижур по лічницях, започаткувати розношення ліпших харків поміж хорих, та й ці заходи поодиноких розбились через брак зацікавлення і охоти в загалу. Кінчалося на поодиноких приватних виступах. Так само розбивались і стрілецькі „найні“.

Пишучи оці рядки не хочу нікого доторкнути ані озлобити. Бажаю тільки, щоб у відповідь посипались противні докази й факти, які дадуть нам матеріал про тих героїнь, що впали жертвою своєї ідейности. А знаю, що більшість загалу є того переконання, що й автор оцих стрічок.

Галичанки! Збирайте матеріали! Одизвіться

х о о о о о о о о о о о х

ФЛІЯ „ПРОСВ. КРУЖКА" в Пардубіцях звідомлює: На загальних зборах дня 11. ц. м. вибрано головою чет. І. Калічака на місце хор. Кунди, який на відпустці. Управа Кружка уладила за час 30. I. - 19. III. ось такі виклади для стрільців: „Козаччина та її значіння в укр. життю" /102/ „Слухачів", Початки укр. війська /72/, Укр. руїна перед приходом Шевченка /65/, Життя Шевченка /42/, Життя та заслуги Шевченка /119/. Викладав чет. І. Калічак.

х о о о о о о о о о о о х

ГАЛИЧАНЕ НА ВЕЛИКІЙ УКРАЇНІ.

1919 - 1920, р.

17. липня 1919 р. галицька армія перейшла Збруч. Населення ставилось спершу до нас ворожо: „от - мовляли - прийшли австрійці грабити, забирати хліб“. Не вірили, що ми прийшли не ворогувати, а прогнані ворогом шукали ту захисту і помочі у своїх земляків. Годі було допитати дороги. Села заикались перед нами, ніхто не хотів продати хліба ні молока. Ми перейшли Кам'янець-Подільський. Коротці прийшлося іти у бій, зачалась боротьба з большевиками на захід від залізничного шляху Бар - Могилів. По кількох днях ми відбили Жмиренку і Винницю. Настрій населення до нас почав змінятись. У військах була карність, ніхто не грабував, не вилізно було реквірувати. Зразу мали ми харчі привезені з собою, опісля закупували порозумінню з сільською старшиною /військовими/. Почалась освітня робота цілої армії, щоб з'ясувати людям, за що бемось, яка наша мета. При бригадах були просвітні референти. Вони йшли вперед у села як пробоевики армії, згромаджували людей, роз'яснювали, сповідали про нашу долю-недолю в Галичині. Народ розумів нас. Бож тепер вже кождий від найстаршого до наймолодшого стрільця покидаючи скривавлену Галичину, зрозумів, а що боресь і що боротись треба.

Наша бригада пішла на полудне в сторону Одесси. Як зближались ми до Хераонщини, народ ставивсь цораз прихильніше до нас, навіть сердешно. Бо там були вже довше

московські большевики і чуже ярмо доскучило воім. В серпни взлемени між нами і населенням були так гарні, що як бригада йшла у бій, то за нею йшли діти, старці й жінки і несли молоко, м'ясо, хліб, муніцію аж у саму боеву лінію; забирали з поля боротьби ранених і плекали їх у себе, помагали усім чим могли. Як большевики відступали на Білу Церков, села радо давали підводи, щоб доганяти їх. Узнали нас за рідних і рівних собі, за людей, що борються за долю України.

Найбільш впливовою була діяльність сільських учителів. Вони найскорше зрозуміли ідею боротьби галицької армії і були найкращим лучником між нами а населенням.

Менч прихильно ставились до нас попи. Вони здебільша малої освіти, тай виховані у духовних семінарах де вціплювано царське слав'яне. Свідомі Українці траплялись меж ними зрідка. Щей до того царське правління з розмислу часто-густо насилало такі рянних кацапів на Україну. Вони й ждали приходу Денікіна, від нього надіялись повороту царських часів. Робили різні труднощі, хотіли перетягти народ на свій бік. Одначе впливу на людей не мали. Населення не довіряло їм.

Як почав наступати Денікін, народ почав хапати за зброю. Він тріваживсь, що прийде русифікація, яка йому вже опротивіла за большевиків, боявсь, що відберуть їм панську

землю. З Денікіном же сунула царсько-панська Росія.

В серпні почали гуртуватись повстанчі відділи – найбільш в Уманщині – і ставати

враз з Галичанами до спільної боротьби проти Денікіна й большевиків. В поодиноких волостях збирались загони по 200-300 людей. Часто випрошували собі на командантів Галичан, бо подобались їм карність і порядок нашої армії. Мали довіря до нашого військового проводу і надіялись, що спільними силами зможемо прогнати Денікіна і большевиків.

Наші військові частини почали рекрутувати. Молодь ішла радо. Частини призначували до нас на боєвий фронт, більшість ішла у рекрутські майстерні, де вчили воєнного діла. Бо найрадіше йшли у військо молоді, що ще не були на великій війні. З них і були опісля найкращі жовніри. На полудне від Жмеринки ми мали 15000 рекрутів. Могли мати й 50000; люди приходили добровільно, але не було в що вбрати ні чим уоружити. Кождий новобранець приносив собі з дому одіж, кріс і кількасот набсів.

Ще більш стали горнутись до нас, як в жива наші жовніри почали помагати їм у роботі на полі. Трени звозили збіжжя, жовнір за фронтом ішов з серпом в поле. За це давали нам пятий сніп і ми придбали собі великі запаси хліба і віска для коний.

Інші частини улаштуували знова різні ремісничі застатки; це конечно було і для війська і для населення. Нігде не можна було купити ^{що не було} з фабричних виробів, господарсь-

ких знарядів і т.п. від чого село дуже терпіло.

З кінцем літа забракло нам ліків і це й спричинило вже у вересні – страшне ширення тифу в армії. Врешті осіння негода спричинила, що більша частина війська опинилась у шпиталях. І хоча під ту пор большевиків відбито, то зате Денікін іще цілою силою на нас.

По причині негоди і лихих доріг не було ні трену, ні гармат рушити з місця. Ми стояли тоді на захід від Винниці і Жмеринки. Були наче приковані. Сама Жмеринка була наче лічниця – кладбище. Тисячі недужих і мертвих завалювало великий залізничий дворець. Помочі не було ні звідкіль, та й відступати було нікуди. Бо над Збаражем чигали на нас поляки. А Денікін почав окружати нас. Тому то, щоб ратувати остатки галицької армії, щоб ратувати тисячі жовнірів, що гинули без ліків, ми мусіли зачати переговори з Денікіном. В перших днях падолиста згода з Денікіном була вершена. Денікін робив зусилля, щоб прийти нам з помочію, передовсім ліками і одежою, але й у нього не було за багато. Все ж таки удалось утримати більшість прижиттєво.

Денікін лишив галицьку армію як одну цілну одиницю, полишив їй внутрішню самоуправу. Також оставив нам волю у наших емінах з населенням. Спершу населення, як довідалось про нашу згоду з Денікіном, відсахнулось від нас. Воно ж уважало за речників і провідників української держави, аж тут нараз... згода з найбільшим

рогом України - царським Денікіном. Але воли почало щезати недовіря... Миж не пі- ні на царську трехбарвну хоругву ні пагони.

Та Денікін незабаром перестав існувати. Го армія виказалась нездарною. Найбільш еморалізовані були офіцерські відділи. льшевицька агітація зробила це, що поши- лась некарніть і страх, головню в ета - х. Большевики зреорганізувавши армію, вда- ли цілою силою на Денікіна. Серед таких овин боева лінія Денікіна не устоялась. середині грудня катастрофа була скінче-

У нас в тих днях, як і в жовтні, одна бу- думка - ратувати армію як боеву одини- з денікінської катастрофи. А що не жки було сподіватись добра від больше- ків, - ми рішили відступати на Херсонщи- . При кінці січня були наші війська коло рзули, Роздільної і Одеси. Заступники ан- нти /Англія/, що були тоді в Одесі пере- али Галичанам оборону Одеси. За це обі- авали визнання України. На випадок невда- ми мали уступити на Румунію. Але туди дступати показалось неможливо. Частина нікінських військ виборола собі була олою перехід, але опісля Румуні зібрали льші сили і прогнали їх знова за Дніс- ер. Тоді ген. Вредов з частиною Денікінців машерував у Польщу. Значить нам відсту- ти не було куди. Боронитиж самим Одеси було неможливо. Та й це обіцяне визна- н України було дуже непевне.

Представництво нашої армії почало пере- говори з большевиками. В першій половині лютого 1920 р. вже була згода. Ми остались на дальше на відпочинку, на тих місцях де були. В дальшім мали йти разом з большеви- ками.

Під той час населення ставилось до нас дуже прихильно. Народ думав, що українська партія так зв. боротьбістів возьме верх. Програмаж цієї партії - як розумів її на- род - була устроїти Україну на большевиць- кий лад, але так, щоб вона була самостійною з українською владою, а не правила нею мо- сковські зайди. Боротьбісти мали вплив на населення. На нас дивились усі як на тих, що мають творити ядро організованої укра- їнської армії, як на тих, що будуть сильною підпорою в дальшій борбі з чужим, московь- ким пануванням за українську ідею.

Сега ратували нас як могли. Улаштува- ли шпиталі, плекали хорих, звозили харчі для нас, - словом піддержували нас при жит- тю. І та сердешність населення була найбіль- шою відрадою для нас у тих мандрівках на- шої армії. Бо ми бачили, що хоча якось ли- ха доля й побива нас, то всеж таки освідом- люючий вплив наших військ на Україні був так великий, що зникло зовсім початкове до- роповання а його місце заняла братерська єдність і любов. Це підняло високо стяг не- залежної соборної України. Ми почувались на далеких степах Херсонщини як на рідних полях і відчували, що спільно нам іти далі одним шляхом у майбутнє.

ШЕВЧЕНКОВІ СВЯТА ПО УКР. РОБ. СОТНЯХ.

БЕРНО. Пишуть: Загнані долею до Берна укр. студенти й козаки тутешнього роб. відділу відсвяткували дня 13. ц. м. 60-ті роковини смерті Тараса Шевченка. Свято відбулось о 3. год. по пол. в одному з бараків, який для тої цілі гарно прибрано. Вступне слово виголосив хор. Васьківський, проводючи влучне порівняння між цілим укр. народом а Шевченком. Стрільцький хор відспівав „Де Дніпро наш” /2-га точка програми/ і „Ой у лузі червона калина” /5-та т. п./.

Решту програми виповнили: деклямація стрільця - „Розрита могила” і гра на мандоліні чет. О. В. /„Журавлі” і „Рече та стопне”/. Свято закінчилось промовою чет. Янова та відспіванням гимну „Ще не вмерла”. За уладження свята належиться щира подяка чет. Метельському /кмдтові відділу/, що провадив науку хору і взагалі у всім старався про свято. На жаль не всі присутні в Берні Українці прибули на це свято, хоча були повідомлені.

МОСТ. Дня 20. ц. м. відбулося силами тутешнього укр. відділу Шевченкове свято з ось такою програмою: промова стр. І. Панькова /про життя Шевченка/ - деклямації: „Кавказ” виголосив стр. М. Маркусь, „Розрита могила” сап. Н. Стриганин, „Тарасова ніч” віст. Ф. Мороз - - Співи стрільцького хору: „Заповіт”, „Червона калина”, „Темна нічка”, „Стоїть явір”, „Ще не вмерла”, „Не поря”, „Ми гайдамаки”. Свято закінчилось живим образом при уладженій до цього мо-

гилі Кобзаря і палкою промовою чет. Савули, після якої відспівано гимн. Свято викликало як найкраще вражіння, яке не скоро забудеться. Присутніми були: тутешня укр. колонія, старшини й стрільці з лічниці в Хомутові, роб. відділ а Кольос срук, велика скількість стрільців Українців з Підкарпаття, котрі служать тут при чеськім полку ч. 9. Були й Чехи, військові й цивільні, які прибули добровільно, бо задля браку місця офіційально нікого не запрошували. З нагоди свята зіграно 250 к., які вислано до УГК у Львов на вдови й сироти по укр. стрільцях.

ПАРДУБИЦЕ. Дня 19. ц. м. відбувся заходом філії „Просв. Кружка” концерт в честь Тараса Шевченка. Число учасників: 145.

Про Шевченкові свята в Чес. Будейовіцах і Тренч. Тепліцах гл. звідомлення на стор. 19 /Україна на чужині/.

ШЕВЧЕНКОВЕ СВЯТО в укр. таборі в Ліберці відбулось дня 9. і 10. марта. Першого дня улаштовано концерт з ось такою програмою: 1. Шевченко-Стеценко: „Заповіт”, 2. Промова - чет. Крушельницький, 3. Шевченко-Лисенко: „Якби мені мама намисто” - сопрано п-ни Синенької, 4. Пачовський-Людкевич: „Хор підземних ковалів” муж. хор, 5. „Мені тринадцятий минав” - декл. стр. Мандзюка, 6. „Послання” - декл. чет. Голинського, 7. Карманський-Горак: „Соната” - муж. хор, 8. Гріг: „Соната” - фортеп'яні, сольо п-ні Трачезові, 9. барит. сольо чет. Фартуха /„На чужині”, 10. „Іван Гус” - муж. хор, 11. Живий образ. Хор провадив чет. Горак Степан.

Другого дня відбулась вистава „Наталки Полтавки” в салі табор. театру.

УКРАЇНА НА ЧУЖИНІ.

УЖГОРОД. На Підкарп. Русі перебуває ще тепер кілька наших роб. сотень, розкинутих по цілїм краю. Вони не творять якоїсь окремої одиниці, а розміщені та поприєднані до чеських відділів в даних місцевостях живуть окремо для себе власними ділами й власним життєм. Таких сотень є чотири: 1. Ужгород 2. Михайлівці 3. Біла Церква в Марамарошині під румунською границю 4. Ваяни-Драгнов. Заняті при будові будів, залізничних доріг, бараків, по залізницях при ладованню військового добра.

З Ужгородських стрільців багато є приєднаних по тутешніх військових канцеляриях і т.п., де їм живеться досить добре. Чисописей читають: „Укр. Прапор“, віденське „Воля“, берлінське „Укр. Слово“ та карпаторуські, що появляються в Ужгороді. Крім того користують з наших укр. видавництв, які надсилають до Ужгородських книгарень свої книжки на розпродаж.

В минулому році мала Ужгородська сотня свою власну бібліотеку, стрілецький хор, організований літом. Уладжувані були також популярні виклади. Однак події, які зайшли потім /повстання в Лавочнім/ причинили інтерновання та переміщення як укр. старшин як і стрільців, а те відносилось некориотно на культурно-просвітнє життя сотень. Наслідком того бібліотека розійшлася поміж козаків, припинилась діяльність стрілецького хору і т.д.

Зі сотнею організованою у Вранові

прибули цілком нові стрільці й старшини до Ужгороду. З тою хвилиною змінилися і відносини поміж чеською владою а нами. Від осені бере Ужгородська сотня участь в життю цілої укр. колонії, яка поміж тутешніми нашими карпаторуськими братами проявляє живу діяльність та навчає їх багато путнього. І так: 1-го листопада м.р. святкувало укр. громадянство в Ужгороді дволітню річницю повстання в Галичині урочисто разом зі стрілецтвом. Рано відбулася в катедральній церкві панахида по поляглих борцях за волю, вечером був концерт в салі жупанату. Артистично-співацьку частку концерту як і богослуження виконало наше укр. драм. співацьке тов. „Кобзар“. В Різдвянні свята основано сталий „Руський Театр“ тов-а „Просвіти“, який що тижня дає вистави в городськїм домі. Стрільці майже всі ходять радо на вистави, бо мають нагоду побачити рідну пєсу з укр. життя та послухати рідних пісень.

Справа Сх. Галичини й нашого повороту не байдужна. Раді би всі чим скорше повернутися, звідки їх прогнала лиха доля ще перед роком-двома, та бути хазяїнами в своїй, а не гостями в чужій хаті. І ждуть всі терпеливо цієї хвилі та надслухують, чи не чути вже раз брязкоту зброї з Нім. Ябланного. А тоді й Ужгород зі своєю горсткою долучиться до нашого славного-гордого війська.

Появився і тут наш „Укр. Стрілець“ а

однім примірнику. Щоб заспокоїти цікавість і дати їм так гарну лектуру, просить стрільці не забувати на них я присилати їм по кілька примірників з кожного числа, бо читають вони його з великим заінтересованям.

Ужгород, дня 15. березня 1921 В - й.

ПРАГА - ДЕЙВІЦЕ: Дня 5. Ш. основано прототипні читальню і бібліотеку. Головою вибрано с.г. дес. Зваруна, писарем одн. стр. Воробця, бібліотекарем дес. Маданія. На книжки зібрано 84 к. За ці гроші закуплено зараз укр. книжок у Гавлічка. Книжки змістом дуже гарні й надаються для стрільців. Сотня зобов'язалась і на далі складати по 1к. на книжки. Незвичайно пильно стежать стрільці в укр. і чеських газетах за долею Сх. Галичини. Недавнім обіжником кмди бригади причинився дуже багато до піднесення духа.

КОМАРНО: 1 укр. роб. сотня з Тренч.-Теплиц перенеслась 2. марта ц.р. до Комарна. Приміщена в одній касарні з Чехами, приділена до чеської частини виконує легкі роботи.

Дня 13. марта відсвяткувала сотня 60-літні роковини смерти нашого генія-поета Тараса Шевченка. Відчит про життя, діяльність та значіння його в європейських народів мав хор. Ванджарук. Свято закінчилось відспіванням гімну „Ще не вмерла Україна“

На будуче буде провадитись в сотні культурно просвітна праця. Що неділі відбуватиметься буде виклад про політичне становище та вигляди на будуче, про значіння

самостійної України для європейської новачи, то з історії укр. писменства, про Січинського, Коцка і т.д.

Настрій стрілецтва бадьорий. Всі подні віри, що недовго ждати, а встане Україна... і ми запануем у своїй сторонці. Просять присилати їм - як досі - часописі, бо це одинока для них піддержка й рада. Фр. Джигаза пор.

ЧЕСЬКІ БУДЕЙОВІЦЕ: Заходом читальні укр. роб. відділу під кмдою чет. Созанського відсвяткували Українці 60-літні роковини смерти Тараса Шевченка великим концертном, який відбувся дня 17. марта ц.р. в салі чеської „Бесіди“ при співучасті баритоніста п. Птиці, артиста-кобзаря п. Емця, компоніста п. Лисенка й старшинського хору укр. бригади в Нім. Яблоннім.

Програма: 1. гимни: чеський, словацький український. 2. промова чет. Созанського, 3. Вахнянина „Урра у бій“ старш. хор в супроводі фортепяну /п-ні Лисенкова/ 4. Лисенко: „Молитва за Україну“, 5. Ніжанковського „Гуляли“, - старш. хор в супроводі фортепяну, 6. продукції п. Емця / „Тарасова Україна“ укр. народні пісні до танцю, 7. сольо п. Птиці /Лисенка - Мені однаково, Ой чого ти почорніло/, 8. „Козацькі пісні“ - старш. хор 9. Шевченко-Лисенко: „Полюбилася я“, 10. Лисенка „Хор підземних кавалів“ старш. хор в супроводі фортепяну, II. „Укр. нар. танець“

50 Букварів отримав Лрось. Кружок укр. Зривади в Нім. Яблоннім Ціна 1 артинішка 8к.

ТРЕНЧ.ТЕПЛИЦЕ: Укр.роб.сотня улашту-
 раяа дня 30 марта ц.р.в салі Гранд Готе-
 ю святочний концерт в 60-ті роковини
 мерти Тараса Шевченка.Програма: 1.Вступ-
 е слово - пор.Вило Захар, 2.Кошиця „Гей
 лузі червона калина“-„Темна нічка“ муж
 ор, 3.Шевченко: „Посланіє“ виголосила п-ні
 авлушинова, 4.Кошици „Про Дорошенка“,
 Гей, ну, хлопці до зброї“, Колесси „Ой Мо-
 озе, Морозеньку“ - муж.хор, 5.Людкевича
 Чорна ріля“, Кошици „Журавлі“ - муж.хор,
 .Шевченко: „Кавказ“ виголосив ст.дес.Ге-
 емеш, 7.Лисенка „Ой що ж то за ворон“,
 теценка „Заповіт“ - муж.хор, 8.Кобець:
 Тарасова ніч“ образ в одній відслоні.
 а програмках подана була коротка жите-
 ньсь і характеристика Шевченка на чесь-
 ій мові для чеської публіки..

хроророророророр

Якогач, павелі

Ой як за-бу-ти-ми Стрільці Сі-во-ди,
 Як Збруч рі-ку про-хо-ди-ли.

Хот як-би на-ра-ду вст-ав за сво-бо-ду,
 Вст-ав-ти не бу-ло би - ми.

Ой та заплакали Стрільці Січовіі,
 Стали ревні сльози лити.
 Буде лях проклятий батьками орати,
 Матерями волочити

Ой не тішся ляхе, що по Збруч то више,
 Ще живе стрілецька слава,
 Вернуться ще тіі Стрільці Січовіі,
 Задрожить тоді Варшава

хроророророр
ооооо
хх

ЩЕДРИЙ ДАР БРАТІВ АМЕРИКАНЦІВ.

В останньому числі „Укр.Стрільця“ ми
 сповіщали про щедрий даяток /22.727 чк./,
 який укр.комітет „Ворцям за незалежність
 України“ з Шікаго в Америці надіслав на
 руки будавного бригади Стефанюка для роз-
 ділу поміж потребууючих українських жовні-
 рів.В цьому числі подаємо подрібний ви-
 каз розділених запомог, доручений нам
 бул.Стефанюком.

1.Укр.табор і лічниця в Ліберці отри-
 мали запомог в сумі 15.180 чк.

2.Табор в Нім.Яблоннім: тяжко хорі,
 інваліди і жонаті з дітьми 5 337 чк.

- Разом: 20.517 чк.210 чк.пішло на по-
 криття видатків їзди і т.д.бул.Стефанюка
 Виказ осіб табору в Нім.Яблоннім,що отри-
 мали запомогу:

1.Тяжко хорі в лічниці:по 100чк.

Кос Іван /пов.Львів/, Ковальчук Іван /Сам-
 бір/, Прокопчук Ілько /Городенка/, Ільків
 Осип /Турка/, Тимків Василь /Калуш/, Старе
 право Василь /Тернопіль/, Химчак Антін
 /Мостиска/, Лучка Микола /Калуш/, Завадець-
 кий Микола /Калуш/, Макар Іван /Перемишль-
 аннюк Ілько /Коломи/, Гешка Іван /Рудки/
 Химчак Пнало /Косів/.

2.Інваліди по 100 чк.:

Гузеляк Петро /Перемишль/, Кошнявий Федір
 /Турки/, Везубець Кирило /Яворів/, Дикун
 Іван /Гусятин/, Форишозський Денис /Чорт-
 кіц/, Захарко Андрій /Жидачів/, Вабінський
 Василь /Городенка/.

3.Жонаті з дітьми :

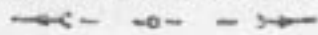
Павлишин Іван /Перемишль/ 90к., Колдран
 Микола /Вучач/ 90к., Шнерх Г. /Яворів/ 180к
 Карауш Федір /Скалат/ 90к., Варан Филип
 /Бережани/ 270к., Савка Филип /Вібрка/
 180к., Куспісь Михайло /Ст.Самбір/ 180к.,
 Янківський Володимир /Рогатин/ 270к.,
 Шибетовський Петро /Донська область/ 137к
 Стецюк Микола /Снятин/ 180к., Антонюк Ми-
 хайло /Коломи/ 180к., Чубатий Володимир

/ Тернопіль, 190 к., Кузія Михайло / Доли
на, 200к., Копач Дмитро / Достебич / 100к.,
Анти Яким / Ст. Самбір / 180к., Добравер
Франко / Стр. / 270к., Мокота Пилип / Дол-
на / 90к.

4. Цивільні інтерв'ювані, хорі і т.и.

Калина Віктор / Жидачів / 100к., Стефурак
Іван / Богородчани / 100к., Долик Максим /
Добромилів / 100к., Лаврук Володимир / Чорт-
ків / 40к., Васюкович Василь / Долина / 40к.,
Попович Іван / Тернопіль / 40к., Білинський
Осип / Калусь / 40к. - - Разом 5.337 чк.

ВЕЛИКЕ СПАСИБІГ ЖЕРТВОДАВЦЯМ ПАТРІОТАМ!

ІЗ СТУДЕНТСЬКОГО ЖИТТЯ У ВІДНІ.

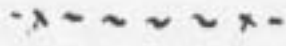
На проханні секції "Землі" що гуртує
при укр. акад. тов. "Січ" у Відні укр. сту-
дентів "Вищої Земельної школи" / Нох шу-
ле фір Боденкультур / поміщуємо надіслані
інформації, важні для тих, що хотіли б
на згаданій академії студіювати:

Земельна академія у Відні має 3 відді-
ли: агрономічний, лісничий та культурно-
технічний. Наука триває 8 семестрів. На
кожнім відділі є 3 держ. іспити: - по I,
VI, і VIII-ім семестрі. Перед-умовою іспитів
є кільокакіляльні свідчення, лабораторні
практики й конструкційні задачі. Лісники й
техніки мають ще й рисунки на всіх семестрах.
Відбуваються також наукові прогульки.
Студентів Українців є: на культ. техн. відділі 1,
агрономічній 12, лісничій 17. Культ. техн. відділ
вимагає підготованости до конструкційних
рисунків після математичних обчислень. Агро-
номічний дає практику в лабораторії зем.
агро-хем., хем.-технольоґічній, ботан., бак-
теріольоґічній, фітопатольоґічній та мо-
лодочарській. Покінчення студій дає титул
інженера агр., лісництва або культ.-тех-
ніки. Вписи на літні семестри: від 31. III
до 13. IV. ч.р. Від 13. III. до 18. V. можна
вписатися на основі подання причин спізнє-
нення. До впису потрібно в німецькім пере-
кладі: матур. свідчення / гімн. або реаль.
школи /, свідчення приналежности, метрика,
2 фотографії. Порадно є мати з собою сви-
дчення убожества. Вписове: окол. 400 к.
австр. На життя у Відні потрібно скром-
но: 3000 к. місячно. Тим, що служили при
б. австр. армії, можуть на основі докумен-
ту зарахувати 1 семестер. Тим, що втрати-
ли 8 і більше сем. - 2 семестри. Іспити
можна робити поодиноким предметом за пред-
метом а не комісійно. Інформаційна адре-
са: Александер Константинок, студ. інж.
агр. Відень XVIII, Гошуле ф. Боденкуль-
тур.

СПОРТОВИЙ КРУЖОК "УКРАЇНА" улаштува
днн 6. III. ч.р. стафетовий біг на прост
1600 м / 8 x 200 /. Метою бігу було: при-
тальну адресу, зладжену кидом бригади
для п. президента Масарика з приводу й
го Ювілею, передати до рук стац. кмдта
йора Янзи для дальшої пересилки і і пр-
зидентові. До бігу стануло по 8 людей
кожного смюсті йного відділу бригади.
Біг розпочався о год. 4 по пол. на дороз-
коло бараку УМСА в таборі з ось такім
порядку: I. 1 п.п. II. 2п.п. III. Сп. Кр.
Україна IV. полєва жанд. 2. гарм. полк
VI. курєсти УМСА VII. зап. і кін. сотня
VIII. держ. жанд. IX. бул. відд. - Першою
наспіла до цілі / Німєрштрассє, помещ-
канна майора Янзи / кмда С.К. "Україна"
за 4 мін. 20 сек. в складі: стр. Кблесний
хор. Юрченкович хор. Бурда, чет. Сярий, пор.
Оборський, чет. Головінський, сот. Фовіць
Другим числом / 4 / наспіла пол. жандарме-
рія.

СТРІЛЕЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ - популярна
наукові виклади для стрільців, тричі в
тиждень від 4-5 год. в салі тетру, за
сниць март:

- Уряд М. Терлецький: землепис часть I
- суд. пор. Ватран: держала й народ
- " " " : народня культура
- " " " : державний лад
- уряд. М. Терлецький: суспільні рухи XIX
- суд. пор. др. Дудикевич: огляд подій
- суд. пор. Ватран: державний лад часть II
- " " " : укр. держ. від март. рев.
- до нині
- " " " : причини упадку укр. держ.
- і як дійти до її віднови.
- " " " : Суть і конєчність війс-
- кової й пороканської карности.
- Досі відбулось 46 викладів.

ПЕРЕДПЛАТУ ЗЛОЖИЛИ: Градец Краль. б
терія пор. Навосельського 60 к. / збірня /
Прешов, укр. роб. сотня ч. 7. чет. Кізь 20
-- Прага, чет. Кісіль 10 к. - - Терезин,
укр. роб. сотня пор. Скопика 20 к. - -
Комарно, укр. роб. сотня ч. I. 12 к. - -
Чєс. Будєйовіце, укр. роб. сотня чет. Со-
занського 12 к. - - Пардубіце, читальня
21'50 к. - - Пляна, роб. сотня 20 к. - -
Маст, роб. сотня 20 к. - - Пільзно, роб.
сотня 20 к. - - Турнов, роб. сотня 19'50
Лабське Тиніце, роб. сотня 10 к. - - Літ-
межіце, роб. сот. 21 к. - - Ружомберг, роб.
чет. Антонішак 35'50 к.

